

Аналіз структури супутньої патології у хворих на глаукому

О.В.Макаренко, О.В.Кривов'яз, С.О.Кривов'яз

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова
Дніпропетровськ, Вінниця, Україна

Вивчено наявність супутніх патологій у пацієнтів, що страждають на глаукому. Встановлено, що серед супутньої патології з боку органа зору найбільший відсоток займає катаракта, а з офтальмологічної патології найбільша частка припадає на атеросклеротичну хворобу серця та артеріальну гіпертензію.

Ключові слова: глаукома, офтальмологічна патологія, серцево-судинні захворювання, захворювання ендокринної системи.

ВСТУП

На сьогоднішній день доведено, що первинна відкритокутова глаукома є спадковим захворюванням, проте швидкість прогресування знаходиться в прямій залежності від наявності супутніх захворювань пацієнта [1, 4, 7-10]. Особливу увагу дослідники звертають на гіпертонічну хворобу та цукровий діабет, які діагностуються в старшому віці та призводять до тяжких метаболічних розладів. У світовій літературі немає достатніх даних щодо кореляції глаукоми з іншими загальними захворюваннями, по Україні таких даних немає взагалі [2, 3, 5, 6, 9]. Глаукома виникає у людей працездатного віку, а отже, є проблемою не тільки медичною, але і соціальною, оскільки інвалідність по зору спричиняє суттєві економічні видатки не лише для кожного окремого пацієнта, але і для держави в цілому — пацієнти стають непрацездатними [9]. Поєднання глаукоми з іншими захворюваннями пришвидшує процес, що призводить до інвалідності в працездатному віці.

Метою дослідження було вивчити структуру супутньої патології у пацієнтів, що страждають на глаукому.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Нами було оцінено дані амбулаторних карт пацієнтів, що страждають на глаукому, яких було госпіталізовано протягом 2008-2012 рр. до відділення мікрохірургії ока Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М.І.Пирогова. Таким чином, було отримано 1418 карт хворих, серед яких 577 жінок та 841 чоловік. Вік пацієнтів становив від 14 до 92 років (середній вік склав $67,12 \pm 7,64$ року). Амбулаторні карти, що не відповідали завданням пошуку, а також неякісні з методологічної точки зору, було відхилено.

Статистичну обробку даних було проведено з використанням стандартного комплексу програм STATISTICA 10.0 та Microsoft Office Excel.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У структурі супутніх патологій провідне місце займали захворювання серцево-судинної системи, офтальмологічні та ендокринні захворювання (рис. 1).

При аналізі наявної у хворих супутньої офтальмологічної патології було встановлено, що найчастіше реєструється поєднання глаукоми

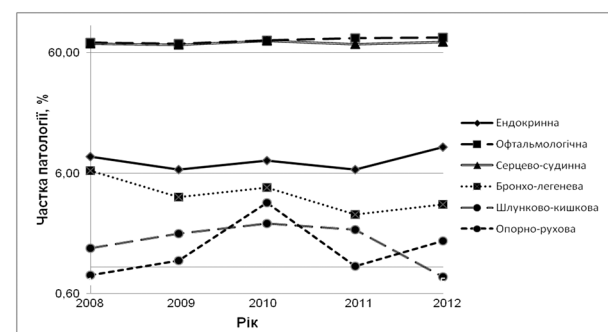

Рис. 1. Структура супутніх патологій у хворих на глаукому.

ТАБЛИЦЯ 1

Структура супутньої офтальмологічної патології

Рік	Заг. кількість пацієнтів	Катаракта		Міопія		Ретинопатія		Іридоцикліти		Атрофія зорового нерва	
		абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %
2008	352	223	63,35	8	2,27	25	7,10	1	0,28	7	1,99
2009	265	183	69,06	8	3,02	13	4,91	1	0,38	2	0,75
2010	263	188	71,48	5	1,90	23	8,75	9	3,42	4	1,52
2011	295	245	83,05	6	2,03	16	5,42	6	2,03	5	1,69
2012	243	206	84,77	4	1,65	20	8,23	4	1,65	2	0,82
Усього	1418	1045	73,70	31	2,19	97	6,84	21	1,48	20	1,41

ТАБЛИЦЯ 2

Структура супутньої серцево-судинної патології

Рік	Заг. кількість пацієнтів	Атеросклеротична хвороба серця		Артеріальна гіпертензія		Стенокардія		Серцева недостатність		Інфаркт міокарда	
		абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %
2008	352	211	59,94	89	25,28	16	4,55	17	4,83	1	0,28
2009	265	157	59,25	61	23,02	6	2,26	10	3,77	3	1,13
2010	263	158	60,08	90	34,22	11	4,18	23	8,75	1	0,38
2011	295	174	58,98	105	35,59	12	4,07	32	10,85	0	0,00
2012	243	144	59,26	81	33,33	12	4,94	19	7,82	2	0,82
Усього	1418	844	59,52	426	30,04	57	4,02	101	7,12	7	0,49

з катарактою (1045 хворих — 73,7%). Ретинопатія зустрічається у 6,84% випадків (97 пацієнтів), міопія — у 2,19% (31 пацієнт), іридоцикліти та атрофія зорового нерва — у 21 та 20 хворих відповідно (табл. 1). Крім того, хворі мають такі супутні офтальмологічні діагнози, як макулодистрофія, відшарування сітківки, птеригій, афакія, астигматизм. Більш детальний аналіз динаміки діагностованих супутніх офтальмологічних захворювань у пацієнтів з глаукомою протягом 2008-2012 рр. показав зростання частки хворих на катаракту на понад 33% у 2012 р. порівняно з початком періоду дослідження.

Серцево-судинна патологія займає найбільшу частку серед усіх супутніх екстраокулярних патологій. Серед 1418 хворих на глаукому, госпіталізованих за 5 років, атеросклеротичну хворобу серця мали 844 пацієнти, що становить 59,5%. Мінімальну частку хворих із зазначеною супутньою патологією було зафіксовано в 2011 р. — 174 (59,89%) пацієнта, а максимальну — у 2010 р. — 168 (60,08%) пацієнтів. Проте

відмінність є незначущою, а отже, динаміка стала. Значна частка пацієнтів також мала діагностовану артеріальну гіпертензію: за 5 років спостереження такий супутній діагноз було нараховано у 426 хворих, що становить 30,04% загальної кількості пацієнтів. Серед захворювань серцево-судинної системи у пацієнтів відділення мікрохірургії ока також зустрічається стенокардія (4,02%), серцева недостатність (7,12%), інфаркт міокарда (0,49%) (табл. 2). Також у структурі серцево-судинної патології протягом

ТАБЛИЦЯ 3

Структура супутньої ендокринної патології

Рік	Загальна кількість пацієнтів	ЦД	
		абс., чол.	відн., %
2008	352	19	5,40
2009	265	9	3,40
2010	263	5	1,90
2011	295	13	4,41
2012	243	9	3,70
Усього	1418	55	3,88

Структура інших супутніх патологій

Рік	Загальна кількість пацієнтів	Захворювання					
		опорно-рухового апарату		ШКТ		бронхо-легеневої системи	
		абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %	абс., чол.	відн., %
2008	352	3	0,85	3	0,85	22	6,25
2009	265	2	0,75	1	0,38	10	3,77
2010	263	5	1,90	2	0,76	5	1,90
2011	295	1	0,34	4	1,36	7	2,37
2012	243	4	1,65	3	1,23	5	2,06
Усього	1418	15	1,06	13	0,92	49	3,46

досліджуваного періоду спостерігається тенденція до зростання частки хворих, що мають гіпертензію (від 25,82% до 35,59%) та серцеву недостатність (4,83% у 2008 р. проти 10,85% у 2011 р.).

Цукровий діабет (I та II типу) було виявлено у 55 пацієнтів, що становить 3,88% загальної кількості госпіталізованих за 5 років. При цьому найнижчий рівень супутньої патології ендокринної системи зареєстровано в 2010 р. на рівні 1,90%, а найвищий — у 2008 р. (5,40%) (табл. 3).

Особливу увагу слід приділити супутнім захворюванням бронхолегеневої системи (хронічний бронхіт, хронічне обструктивне захворювання легень), частка яких у пацієнтів, що страждають на глаукому, становить 3,46% — 49 пацієнтів з 1418 госпіталізованих за 2008-2012 рр. Крім того, серед досліджуваної групи хворих у понад 1% випадків реєструвались захворювання опорно-рухового апарату (остеохондроз, артроз) та шлунково-кишкового тракту (гастроудоденіт, хронічний панкреатит) (табл. 4). Також слід зазначити, що на тлі зростання контингенту хворих, що мають захворювання опорно-рухового апарату (майже в 2 рази) та шлунково-кишкового тракту (на понад 40%), частка пацієнтів із супутньою патологією бронхолегеневої системи в 2012 р. становила 2,06% порівняно з 6,25% у 2008 р.

ВИСНОВКИ

1. Серед супутньої патології з боку органа зору найбільший відсоток займає катаракта (73,7%), що відповідає рівню її поширеності серед пацієнтів старшого віку.

2. З неофтальмологічної патології найбільша частка припадає на атеросклеротичну хворобу серця та артеріальну гіпертензію — 59,52% та 30,04% відповідно. Тому найбільшу увагу щодо первинного виявлення глаукоми потрібно приділити даному контингенту хворих.

3. Цукровий діабет був виявлений лише у 3,88% хворих, що ставить під сумнів твердження деяких авторів про його прямий зв'язок з проявами глаукоми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волков В.В. Глаукома открытоугольная / В.В.Волков. — М.: МИА, 2008. — 352 с.
2. Дуглас Дж.Р. Глаукома / Дж.Р.Дуглас. — М.: ГЭО-ТАР-Медиа, 2010. — 472 с.
3. Еричев В.П. Качество жизни больного глаукомой — право выбора / В.П.Еричев, Дж.Н.Ловпаче // Сб. научн. стат. Всероссийск. научн.-практ. конф. — М., 2004. — С. 403-406.
4. Национальное руководство по глаукоме (путеводитель) для поликлинических врачей 1-е изд. / Е.А.Егоров, Ю.С.Астахов, А.Г.Щуко. — М., 2008. — 216 с.
5. Нестеров А.П. Глаукома / А.П.Нестеров. — М.: Медицинское информационное агентство, 2008. — 360 с.
6. Damji K.F. Shields' Textbook of Glaucoma / K.F.Damji, S.Freedman, S.E.Moroi. — 6-th ed. — Lippincott Williams & Wilkins, 2010. — 656 p.
7. Edgar D.F. Glaucoma identification and co-management / D.F.Edgar, A.R.Rudnicka. — Elsevier, 2007. — 197 p.
8. Glaucoma. Basic and clinical course. — American Academy of Ophthalmology, 2005. — 242 p.
9. Kingman S. Glaucoma is second leading cause of blindness globally / S.Kingman // Bull World Health Organ. — 2004. — №82 (11). — P. 887-888.
10. Terminology and guidelines for glaucoma. — European Glaucoma Society, 2008. — 184 p.

О.В.Макаренко, Е.В.Кривовяз, С.А.Кривовяз. Анализ структуры сопутствующей патологии у больных глаукомой. Днепрпетровск, Винница, Украина.

Ключевые слова: глаукома, офтальмологическая патология, сердечно-сосудистые заболевания, заболевания эндокринной системы.

Изучено наличие сопутствующих заболеваний у пациентов, страдающих глаукомой. Установле-

но, что среди сопутствующей патологии органа зрения наибольший процент принадлежит катаракте, а среди нефтальмологической патологии – атеросклеротической болезни сердца и артериальной гипертензии.

O.V.Makarenko, O.V.Kryvoviaz, S.O.Kryvoviaz. Analysis of comorbidity in patients with glaucoma. Dnepropetrovsk, Vinnitsa, Ukraine.

Key words: glaucoma, vision diseases, cardiovascular disease, diseases of the endocrine system

The presence of comorbidities in patients with glaucoma was studied. It was found that the largest percentage among the comorbidities of the vision belongs to cataract, and among non-vision diseases – to atherosclerotic heart disease and hypertension.

Надійшла до редакції 04.08.2013 р.